

Дело C-461/23**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

24 юли 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

4 юли 2023 г.

Молител:

Umweltforum Osnabrücker Land e. V.

Ответник по молбата:

Landkreis Osnabrück

Предмет на главното производство

Екологично право — Директива 92/43/ЕИО — Оценка на последиците на някои планове и програми върху околната среда — Директива 2001/42/ЕО — Стратегическа екологична оценка — Заповед за определяне на защитена местност — Елементи, които пораждат задължение за извършване на стратегическа екологична оценка

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване на правото на Съюза, член 267 ДФЕС

Преюдициални въпроси

- 1) Трябва ли член 3, параграф 2, буква б) от Директива 2001/42/ЕО (наричана по-нататък „Директивата за СЕО“) във връзка с член 6, параграф 3 от Директива 92/43/ЕИО (наричана по-нататък „Директивата за местообитанията“) да се тълкува в смисъл, че всички

правила в даден правен акт, с който държава членка определя дадена територия за специална защитена зона съгласно Директивата за местообитанията, независимо от съответното му регулаторно съдържание, следва да се считат за непосредствено свързани с управлението на територията или необходими за него, и следователно правният акт като план не подлежи на екологична оценка съгласно член 3, параграф 2, буква б) от Директивата за СЕО във връзка с член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията, или в зависимост от съдържанието на отделните правила може да се прилага диференциран подход, така че отделни разпоредби на един такъв правен акт като (част от) план следва да се считат за непосредствено свързани с управлението на територията или необходими за него, а други разпоредби на този акт като (част от) план — не?

- 2) Ако при отговора на първия въпрос се потвърди втората хипотеза: трябва ли член 3, параграф 2, буква б) от Директивата за СЕО във връзка с член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията да се тълкува в смисъл, че отделен режим в правен акт на държава членка, с който дадена територия е определена за специална защитена зона по смисъла на Директивата за местообитанията, с който са установени целите на съхраняването и с който се създават задължения и забрани, не следва да се счита за (част от) план, непосредствено свързан с управлението на територията или необходим за него, когато този режим, като определя конкретни критерии и условия, изключва дадени дейности на територията от приложното поле на създадените задължения и забрани и тези дейности не служат непосредствено за постигането на целите на съхраняването, а следва да се разглеждат като мерки за управлението и поддръжката с качеството „проект“ по смисъла на член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията, предназначени за други цели?
- 3) При утвърдителен отговор на втория въпрос: трябва ли член 3, параграф 2, буква б) от Директивата за СЕО във връзка с член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията да се тълкува в смисъл, че е не е изключено режимът в правен акт за определяне на дадена територия за специална защитена зона по смисъла на Директивата за местообитанията, който е описан във втория въпрос и определя достатъчно конкретно критериите и условията за упражняване на посочените в него дейности с качеството „проект“ по смисъла на член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията, да окаже значително влияние върху територията, когато националното законодателство не предвижда изискване за разрешение за тези дейности и в конкретния случай относно посочения режим за тези дейности в правния акт компетентният орган се отказва и от предварително уведомяване, и от извършването на оценка на въздействието, свързана с проекта, съгласно член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията или все пак в конкретния случай

- извършва оценка на въздействието, свързана с проекта, и в тази насока използва като критерий за въздействието на проекта това дали са изпълнени съдържащите се в режима критерии и условия, описани във втория въпрос?
- 4) При утвърдителен отговор на втория въпрос: трябва ли член 3, параграф 2, буква б) от Директивата за СЕО във връзка с член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията да се тълкува в смисъл, че няма опасност от настъпването на значително влияние върху територията поради режима, който се съдържа в правен акт за определяне на дадена територия за специална защитена зона по смисъла на Директивата за местообитанията и е описан във втория въпрос, когато дейностите, които попадат в обхвата на този режим, поначало се упражняват от дълго време и във всички случаи с оглед на установените в режима критерии и условия за упражняването им не е възможно интензифицирането или разширяването на тези дейности в посочената територия?
 - 5) Ако с оглед на отговора на предходните въпроси следва да се приеме, че е налице задължение за извършване на екологична оценка съгласно член 3, параграф 2, буква б) от Директивата за СЕО във връзка с член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията относно съдържанието на отделни разпоредби на правен акт за определяне на дадена територия за специална защитена зона по смисъла на Директивата за местообитанията: трябва ли член 3, параграф 3 от Директивата за СЕО да се тълкува в смисъл, че когато определянето на съответната територия следва да се счита за определяне на използването на малки площи на местно ниво, с оглед на вече дадената по-рано квалификация на територията като територия от значение за Общността по смисъла на член 4, параграф 2, трета алинея от Директивата за местообитанията органът на държава членка по правило е длъжен да приеме, че определянето като защитена зона вероятно има съществени последици върху околната среда?
 - 6) Ако след отговора на предходните въпроси следва да се приеме, че е налице задължение за извършване на екологична оценка относно съдържанието на отделни разпоредби на правен акт за определяне на дадена територия за специална защитена зона по смисъла на Директивата за местообитанията: трябва ли член 3, параграф 2, буква б) от Директивата за СЕО във връзка с член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията да се тълкува в смисъл, че само тези отделни разпоредби трябва да бъдат предмет на екологичната оценка или тази екологична оценка трябва да се отнася до цялото съдържание на правния акт?
 - 7) Ако след отговора на предходните въпроси следва да се приеме, че е налице задължение за извършване на екологична оценка относно

съдържанието на отделни разпоредби на правен акт за определяне на дадена територия за специална защитена зона по смисъла на Директивата за местообитанията: трябва ли член 4, параграф 1 от Директивата за СЕО, съгласно който екологичната оценка по член 3 от Директивата се извършва по време на подготовката и преди приемането на даден план или програма, да се тълкува в смисъл, че неизвършената екологична оценка на даден план или на елементи от план не може да се извърши чрез допълнителна процедура след приемането на плана или на елементи от плана и така да се отстрани процедурното нарушение, а именно неизвършването на екологична оценка?

Цитирани разпоредби на правото на Съюза

Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 1992 г., стр. 7; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 109), и по-специално член 4, параграф 2, трета алинея, член 6, параграф 3

Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 година относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда (ОВ L 197, 2001 г., стр. 30; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 7, стр. 135), и по-специално член 3, параграф 2, член 4, параграф 1

Цитирани разпоредби на националното законодателство

Gesetz über Naturschutz und Landschaftspflege (Закон за защита на природата и управлението на ландшафта, известен и като „Bundesnaturschutzgesetz“; наричан по-нататък „BNatSchG“) от 29 юли 2009 г. (BGBl. I, стр. 2542), последно изменен с член 3 от Закона от 8 декември 2022 г. (BGBl. I, стр. 2240), и по-специално член 22, параграф 2а и членове 26, 32, 33, 34 и 36 от BnatSchG

Gesetz über ergänzende Vorschriften zu Rechtsbehelfen in Umweltangelegenheiten nach der EG-Richtlinie 2003/35/EG (Закон за допълнителните разпоредби относно жалбите в областта на околната среда, предвидени в Директива 2003/35/ЕО, известен и като „Umwelt-Rechtsbehelfsgesetz“; наричан по-нататък „UmwRG“) в редакцията, обнародвана на 23 август 2017 г. (BGBl. I, стр. 3290), последно изменен с член 2 от Закона от 14 март 2023 г. (BGBl. 2023 I, № 71), и по-специално член 1, параграф 1, първо изречение, точка 4, член 4 и член 7, параграф 3 от UmwRG

Gesetz über die Umweltverträglichkeitsprüfung (Закон за оценка на въздействието върху околната среда, наричан по-нататък „UVPG“) в редакцията, обнародвана на 18 март 2021 г. (BGBl. I, стр. 540), последно изменен с член 2 от Закона от 22 март 2023 г. (BGBl. 2023 I, № 88), и по-специално членове 35 —37 от UVPG

Verordnung über das Landschaftsschutzgebiet „Bäche im Artland“ in den Städten Quakenbrück, Fürstenau und Bersenbrück sowie den Gemeinden Menslage, Nortrup, Badbergen, Berge, Bippen, Eggermühlen, Kettenkamp, Ankum und Merzen, Landkreis Osnabrück (Заповед за защитена местност „Bäche im Artland“ в градовете Квакенбрюк, Фюрстенау и Берзенбрюк, както и общините Менслаге, Нортруп, Бадберген, Берге, Бипен, Егермюлен, Кетенкамп, Анкум и Мерцен, окръг Оснабрюк, наричана по-нататък „Заповедта за ЗМ“) от 30 септември 2019 г. (Официален вестник на окръг Оснабрюк № 20 от 30 октомври 2019 г.)

Кратко представяне на фактическата обстановка и главното производство

- 1 Преюдициалните въпроси се поставят в рамките на производство за проверка на действителността на подзаконовни нормативни актове, в което молителят, сдружение за опазване на околната среда, признато съгласно член 3, параграф 1 от UmwRG, и ответникът спорят относно действителността на дадена заповед за ЗМ.
- 2 Определянето на защитената местност има за цел опазването на естествените местообитания и на флората и фауната на територията на „Bäche im Artland“ (наричана по-нататък „защитена зона“) (Site-Code DE-3312-331), която се намира в природната област „Ems-Hunte-Geest und Dümmer-Geestniederung“ и обхваща множество потоци, както и прилежащи ландшафтни райони. Защитената зона „Bäche im Artland“ представлява система от множество свързани помежду си водни потоци, част от които са полуестествени, и които в частност представляват важни местообитания на видовете риби от приложение II на Директивата за местообитанията. Териториално свързани с потоците са гори, поля и блата, които са типове местообитания с приоритетно значение, съответно без приоритетно значение, по смисъла на Директивата за местообитанията.
- 3 В производството по изготвянето на Заповедта за ЗМ ответникът осигурява участието на обществеността в разглеждането на проектозаповедта и съответните карти, както и излага мотиви, включително с участието на молителя, който с писмо от 19 февруари 2019 г. представя становище по проектозаповедта. Преди приемането на Заповедта за ЗМ не е извършена стратегическа екологична оценка (наричана по-нататък „СЕО“) с изготвяне на екологичен доклад или предварителна проверка във връзка със СЕО.

- 4 Заповедта за ЗМ влиза в сила на 31 октомври 2019 г. с публикуването ѝ в Официалния вестник на ответника. Тя урежда по-специално забрана за извършване на действия, които променят характера на територията или противоречат на защитната цел на тази заповед, и посочва действия и начини на използване, освободени от забраната.
- 5 На 13 октомври 2020 г. молителят подава молба за проверка на действителността на Заповедта за ЗМ. Съгласно националното право признатото сдружение за опазване на околната среда може — при спазване на възможността за допълнителна процедура съгласно член 4, параграф 1b от UmwRG — да иска отмяната на решение за приемане на планове и програми, когато изискваната СЕО или предварителната проверка във връзка със СЕО не е изобщо извършена или не е извършена впоследствие (член 4, параграф 4, първо изречение във връзка с параграф 1, първо изречение, точка 1 от UmwRG).
- 6 Запитващата юрисдикция иска да се установи дали от Директивата за СЕО и Директивата за местообитанията следва, че преди приемането на уредена от екологичното право заповед за защитена местност като настоящата, въз основа на член 36 от UVPG във връзка с член 36, първо изречение, точка 2 и член 34, параграф 1, първо изречение от BnatSchG следва да се извърши СЕО или поне от страна на държавата членка да се вземе решение за извършване на такава оценка. В тази насока е необходимо тълкуване на разпоредбите на правото на Съюза, които са в основата на националните разпоредби, а именно член 3, параграф 2, буква б) от Директивата за СЕО във връзка с член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията и отговорите на поставените във връзка с тях въпроси.

Кратко изложение на мотивите за запитването

- 7 В много от висящите пред запитващата юрисдикция производства за проверка на действителността на подзаконови нормативни актове се поставят аналогични въпроси. От отговора на въпросите зависи преценката на действителността на по-голямата част от заповедите за поставянето под правна защита на територии в Долна Саксония (само в нея са засегнати 385 защитени зони), а и на други места във Федерална република Германия. Възможно е да настъпят важни правни последици и по отношение на подобни правни актове от други държави членки.
- 8 Досежно прилагането на член 3, параграф 2, буква б) от Директивата за СЕО във връзка с член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията по отношение на настоящата заповед за ЗМ запитващата юрисдикция приема, като се позовава на практиката на Съда (решение от 12 юни 2019 г., СФЕ, C-43/18, EU:C:2019:483, т. 39 и 46), че тази заповед попада в обхвата на понятието „планове и програми“ по смисъла на член 2, буква а) от

Директивата за СЕО и също така следва да се разглежда като „план“ по смисъла на член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията.

- 9 По първия въпрос: Запитващата юрисдикция си поставя въпроса как трябва да се разбират съображенията на Съда в решение от 12 юни 2019 г. CFE, C-43/18, EU:C:2019:483, т. 49 и 50 и е склонна да приеме гледната точка, че от значение е съдържанието на отделните разпоредби, които се съдържат в даден правен акт за определяне на защитена зона. Съгласно съображенията от Директивата за местообитанията всички планове и проекти, които могат да окажат значително въздействие върху целите на опазването, преследвани с определянето на дадена територия, следва да се оценят съответно.
- 10 Според Комисията понятието „управление“ в член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията следва да се разбира с оглед тълкуването на член 6, параграф 1 от Директивата за местообитанията. Ето защо в обхвата на преимуществото за управление на териториите попадат само дейностите, непосредствено свързани с изпълнението на целите на опазването или необходими за тяхното изпълнение. Плановете следва да се разглеждат отделно, когато съдържат и други елементи, освен такива, свързани с опазването (вж. известие на Комисията, C(2018) 7621 final, стр. 44 и 45).
- 11 В този смисъл запитващата юрисдикция счита, че режимът в даден правен акт за определяне на дадена територия като специална защитена зона е непосредствено свързан с управлението на територията що се отнася до поставянето ѝ под правна защита като такава, установяването на целите на защитата и целите на опазването, както и установяването на задължения и забрани във връзка с него. Освен това, доколкото с определянето на конкретни критерии и условия правен акт като настоящата заповед за ЗМ изключва от приложното поле на забраните редица дейности като поддръжка на водите, риболов, селско и горско стопанство, изглежда съмнително дали такъв режим все пак е непосредствено свързан с изпълнението на целите на опазването на територията или е необходим за него. Необходима е оценка по същество, за да се установи дали посочените освободени дейности, по смисъла на „управление на опазването“, са нужни за опазването или подобряването на състоянието на запазване на съществуващите на територията типове местообитания и видове (вж. Известие на Комисията, C(2018) 7621 final, стр. 44) или режимът за освобождаване цели да не се ограничават прекомерно тези дейности и да се избегнат забраните с твърде широк обхват.
- 12 Според запитващата юрисдикция въз основа на практиката на Съда по договорите по „Натура 2000“ се прилага диференциран подход спрямо режима в даден правен акт за поставяне под правна защита на дадена специална защитена зона (решение от 4 март 2010 г., Kommission/Frankreich, C-241/08, EU:C:2010:114, т. 51).

- 13 По втория въпрос: В тази насока според запитващата юрисдикция става дума за режим, който позволява дейности на територията, които сами по себе си не могат да се разглеждат просто като мерки на „управлението на опазването“. Пример за такава мярка на управлението на опазването, която не е уредена от процесната заповед за ЗМ, е пашата, която е необходима за съхраняването на типа естествено местообитание 4030 — европейска суха пустош —. Запитващата юрисдикция счита, че спорната правна уредба за освобождаване от забраните в процесната заповед за ЗМ има за цел да позволи да се продължат в определени граници извършваните до момента дейности по използване на околната среда на територията, осъществявани в крайна сметка за търговски цели (освобождаване на риболова, използването на земята със селскостопански цели, както и горското стопанство), респ. дейностите по поддръжка за осигуряване на хидравличното функциониране на водите (освобождаване на поддръжката на водите), по такъв начин, че поставянето под правна защита да не ограничи прекомерно правата на засегнатите собственици и лица с право на ползване. Тези освободени от забраните на Заповедта за ЗМ дейности при извършването им в отделни случаи могат да имат качеството „проект“ предвид широкото понятие „проект“ в член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията по отношение на въздействието. В този смисъл Съдът вече е постановил, че обичайните селскостопански дейности като разпръскване на подобряващи почвата вещества в или в близост до територии от „Натура 2000“ (вж. решение от 7 ноември 2018 г., *Coöperatie Mobilisation for the Environment* и др., C-293/17 и C-294/17, ECLI:EU:C:2018:882, т. 76) или горскостопанския дърводобив (вж. решение от 17 април 2018 г., *Inter-Environnement Wallonie et Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen*, C-441/17, ECLI:EU:C:2018:255, т. 123 и 124) може да се разглеждат като проект по смисъла на член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията. Очевидно е, че тези дейности не могат да се считат за непосредствено свързани с управлението на територията или необходими за него и поотделно или във взаимодействие с други планове и проекти могат евентуално да окажат значително влияние върху територията.
- 14 По третия въпрос: В случай, че е налице (част от) план, който не е непосредствено свързан с управлението на територията или не е необходим за него, въпросът дали планът, поотделно или във взаимодействие с други планове и проекти, може да окаже значително влияние върху територията е определящ за това дали преди приемането на този план трябва да се извърши оценка на въздействието по смисъла на член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията. Съгласно практиката на Съда в случай на съмнение следва да се извърши такава оценка на въздействието (вж. решение от 7 септември 2004 г., *Waddenvereniging et Vogelbeschermingsvereniging*, C-127/02, EU:C:2004:482, т. 44 и решение от 29 юли 2019 г., *Inter-Environnement Wallonie et Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen*, C-411/17, EU:C:2019:622, т. 134).
- 15 Съгласно практиката на *Bundesverwaltungsgericht* (Федерален административен съд, Германия) възможността дадена заповед за

защитените зони да засегне територия от „Натура 2000“ може да съществува само когато заповедта съдържа конкретни, обвързващи в достатъчна степен разпоредби, въз основа на които може да бъде оценено засягането на територията (вж. BVerwG (Федерален административен съд), решение от 26 януари 2023 г., 10 CN 1.23 и др., ECLI:DE:BVerwG:2023:260123U10CN1.23.0, т. 17). Запитващата юрисдикция счита, че в случая това изискване е изпълнено. При извършването на дейностите, които са позволени от режима за освобождаване, залегнал в Заповедта за ЗМ, не може предварително да се изключи засягането на намиращите се на територията естествени местообитания и видове, които са от интерес за Общността. Освен мерките като част от позволената поддръжка на водите, разрешените от Заповедта за ЗМ мерки във връзка със зарибяването могат да доведат до засягане на посочените в тази заповед видове от интерес на Общността. Същото важи за освободените от Заповедта за ЗМ действия във връзка с отговарящото на добрите практики селско стопанство, при които е спорно дали правната уредба е достатъчна, за да предотврати попадането на торове и продукти за растителна защита в защитените води. По отношение на освобождаването на отговарящото на добрите практики горско стопанство също не е ясно дали ограниченията в Заповедта за ЗМ са достатъчни, за да се счита, че засягането на посочените в тази заповед горски типове местообитания е изключено.

- 16 Според запитващата юрисдикция преди да се изпълни даден проект, за който съгласно изискванията на член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията следва да се извърши предварителна оценка на въздействието, е необходимо — или на ниво конкретен случай, или, ако на това ниво се отказва извършването на оценка на въздействието или параметрите на оценката са очертани от правния режим за освобождаването — да се извърши оценка на въздействието на ниво предшестваш план. С оглед на припокриването на член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията с член 3, параграф 2, буква б) от Директивата за СЕО може да се извърши формална оценка на ниво план в съответствие с процедурните изисквания на членове 4—9 от Директивата за СЕО. Запитващата юрисдикция не може да приеме доводите, че с конкретното формулиране на режима за освобождаване в Заповедта за ЗМ органът, овластен да издаде тази заповед, вече е преценил, че освободените дейности в конкретно разрешената им не противоречат на забраната за влошаване на състоянието по член 6, параграф 2 от Директивата за местообитанията. В преписката не се откриват документи във връзка с такава преценка.
- 17 По четвъртия въпрос: Може да се предположи, че освободените въз основа на Заповедта за ЗМ дейности по поддръжка на водите, риболов, използването на земята със селскостопански цели и горското стопанство, се упражняват отдавна в защитената зона „Bäche im Artland“, още преди територията да бъде включена от Комисията по предложение на Федерална република Германия в списъка на териториите от значение за Общността

съгласно член 4, параграф 2, трета алинея от Директивата за местообитанията и впоследствие да бъде определена за специална защитена зона съгласно член 4, параграф 4 от Директивата за местообитанията посредством спорната Заповед за ЗМ. Освен това предвидените в Заповедта за ЗМ ограничения могат да доведат до невъзможност за по-нататъшно интензифициране или разширяване на освободените дейности.

- 18 От една страна, оттук може да се направи извод, че настоящото състояние на запазване на територията все пак може да се развие и под продължителното въздействие на въпросните дейности на територията. От друга страна, запитващата юрисдикция си поставя въпроса, доколко в тази връзка следва да се отчете практиката на Съда досежно отпадането на задължението за оценка на въздействието по смисъла на член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията на ниво конкретен проект при продължаващ, съответно един-единствен проект, която допуска, че въпросните дейности се извършват на едни и същи места и при едни и същи условия (вж. решение от 7 ноември 2018 г., *Coöperatie Mobilisation for the Environment* и др., C-293/17 и C-294/17, EU:C:2018:882, т. 81 и сл.).
- 19 По петия въпрос: Съгласно практиката на Съда, за да бъде квалифициран като мярка, която урежда използването на малка площ на местно ниво, даден план трябва да бъде изготвен, съответно приет от местните органи и засегнатите площи трябва да бъдат пропорционално малки по големината спрямо териториалната компетентност на местния орган (решение от 21 декември 2016 г., *Associazione Italia Nostra Onlus*, C-444/15, EU:C:2016:978, т. 68). В този смисъл ответникът посочва, че защитената зона „*Bäche im Artland*“ е с площ от около 1 095 ha (10,95 km²), а окръг Оснабрюк има площ от около 2 121 km². От чисто количествена гледна точка все пак по-голямата част от защитената зона вероятно би се разглеждала като малки площи по смисъла на член 3, параграф 3 от Директивата за СЕО.
- 20 Ако се приеме, че условията на член 3, параграф 3 от Директивата за СЕО са налице, следва да се изясни дали органът на държава членка е длъжен да приеме, че вероятно са налице съществени последици за околната среда. Според запитващата юрисдикция при определянето на дадена защитена зона по „Натура 2000“ въз основа на защитата, предоставена от правото на Съюза, с включването на територията в списъка с територии от значение за Общността по правило също следва да се изхожда от наличието на значителни последици за околната среда, когато съответната територия следва да се класифицира като малка площ на местно ниво по смисъла на член 3, параграф 3 от Директивата за СЕО.
- 21 По шестия въпрос: В настоящия случай от отговора на въпроса зависи дали съгласно правото на Съюза нарушението на задължението за извършване на СЕО може да се отрази на действителността на целия план или само на части от него. Освен това отговорът на този въпрос има важно практическо

значение за органите, които изготвят и приемат плановете по смисъла на Директивата за СЕО.

- 22 По седмия въпрос: Запитващата юрисдикция иска разяснение от Съда по отношение на това дали неговите съображения относно допустимостта на последващо извършване на оценка на въздействието върху околната среда с оглед узаконяването на конкретни проекти по смисъла на Директивата за ОВОС са приложими и спрямо програми и планове по смисъла на Директивата за СЕО, които са по-обща и при чието приемане има по-голяма свобода на преценката, отколкото при издаването на разрешение за конкретни проекти по смисъла на Директивата за ОВОС. При спазване на изискванията по членове 4—9 от Директивата за СЕО резултатите от дадена екологична оценка влияят значително върху свободата на преценка при приемането на даден общо съставен план и проект по смисъла на Директивата за СЕО, така че в случай на извършена впоследствие „отворена“ екологична оценка по правило се отчитат и съществените промени на вече приетия план или програма. Това подкрепя тезата, че — за разлика от екологичната оценка във всеки конкретен случай на проектите по членове 4—10 от Директивата за ОВОС, отнасящи се до определени дейности — екологичната оценка на даден план или програма по членове 4—9 от Директивата за СЕО не може да се извърши след приемането му; напротив, следва да изхожда от наличието на нов план, респ. нова програма, при чието изготвяне и преди чието приемане следва да се извърши екологична оценка съгласно членове 4—9 от Директивата за СЕО.
- 23 Ако пък процедурните стъпки на СЕО на даден план или програма могат да се извършат впоследствие, без да е необходимо съставянето или приемането на нов план или програма, се поставя въпросът дали това може да стане само при спазването на същите строги условия, каквито има досежно допълнителното извършване на екологична оценка на даден проект съгласно Директивата за ОВОС.